

HÁDA BÉLA

A KOREAI HÁBORÚ

Az 1950–1953 között lezajlott koreai háború az első olyan kiterjedt fegyveres konfliktus volt, melyben a második világháború után formálódó bipoláris nemzetközi rendszer két vezető hatalma ellentétes oldalon állt. A háború – a maga emberi tragédiái és veszteségei

mellett – egyúttal a szuperhatalmak hidegháborús játszmáinak fontos próbatétele lett. Eredményeképpen Északkelet-Ázsia stratégiai viszonyaiban a bipoláris korszakon jócskán túlmutató változások következtek be, hatásai így máig érezhetők.

Amerikai partraszállás
Incsonnál

A japán birodalom összeomlása 1945-ben elvben megnyitotta az utat egy másik, több ezer éves kelet-ázsiai állam, Korea újjászületéséhez. Koreát, mely hagyományosan a Jalu (más néven Amnok) és a Tumen folyóktól délre fekvő, majdnem két és fél magyarországnyi félszigetet, valamint a környező kisebb szigeteket foglalta magában, a japánok formálisan még 1910 augusztusában kényszerítették gyarmati alávetettségbe. Az uralmukat kísérő terror és a társadalom széles rétegeit sújtó megaláztatások pedig mély nyomot hagytak az önmagukat ősi és kifinomult kultúra hordozóinak tekintő koreaiak nemzeti érzelmvilágában. Noha nem volt kétséges, hogy a japán uralomnak vége, a jövőendő szuverén kibontakozás feltételei közel sem voltak bizonyosak.

FELEMÁS ÚJJÁSZÜLETÉS

Az 1945. július–augusztusi potsdami konferencián az Amerikai Egyesült Államok és a Szovjetunió katonai vezetői megállapodtak a félsziget megosztott megszállásában. Kettejük megszállási zónáinak határát a 38. szélességi körben határozták meg, s megegyeztek, hogy attól északra szovjet, délre pedig amerikai csapatok szabadítják fel az addigi gyarmatot. 1945 augusztusában a Vörös Hadsereg, szeptemberben pedig az Egyesült Államok hadereje is elfoglalta kijelölt megszállási zónáját. Bár elvi célkitűzés volt a félsziget egyesítése és a gyarmatosítást megelőző területi kiterjedésű koreai állam létrehozása, a folyamat tényleges üteméről – és nem mellesleg Korea politikai berendezkedéséről – nem volt konszenzus a két megszálló hatalom között.

A 38. szélességi kör mint választóvonal teljesen figyelmen kívül hagyta a természet-, gazdaság- és társadalomföldrajzi viszonyokat, ezért államhatárként alig volt elképzelhető. Ennek ellenére attól északra Moszkva, délre pedig Washington bábáskodott a szuverén koreai politikai élet újjászerveződése felett, természetesen a saját érdekeit is messzemenően szem előtt tartva. Az erősödő hidegháborús légkörben mindkét szuperhatalom lényegében a saját képére formálódó baráti államként kívánta látni a szuverén Koreát, így északon az államszocialista, míg délen a kapitalista modell létrejöttét ösztönözték olyan koreai vezetők irányításával, akiknek elkötelezettségé-

ben megbíztak. Északon Kim Ir Szen egykori partizánvezért, míg délen Li Szin Mant, a japánellenes függetlenségi küzdelem másik ismert alakját támogatták ebben a szerepkörben.

1948 nyarára a két országrész elkülönülése visszafordíthatatlanná vált. Augusztus 15-én az amerikai megszállási zónában kikiáltották a Koreai Köztársaságot (elterjedtebb nevén Dél-Koreát), Szöul központtal, amire válaszul északon szeptember 9-én – Phenjan székhellyel – létrejött a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság (KNDK/Észak-Korea). A két szuperhatalom ezt követően kivonta megszálló erőit az újszülött államok területéről, titkosszolgálatok és katonai tanácsadók azonban végig jelen voltak a baráti kormányok mellett.

Koreai részről viszont a történet nem érhetett véget ezzel. Mindkét országfél elitjének körében konszenzus övezte azt a nézetet, hogy a Koreai-félsziget lakossága egy nemzetet alkot, melynek egy államban kell élnie. Így az országegyesítés eszméje északon és délen is megkérdőjelezhetetlen nemzeti cél maradt. Bár Kim és Li eltérő modell szerint tervezte a félsziget jövőjét, a diktatórikus hajlam és a háborús megoldásokra való nyitottság mindenképpen közös vonásuk volt. Biztak abban az erőben, amit a mögöttük álló hatalmak kölcsönöztek számukra, és helyre akarták állítani a koreaiaknak a Jalu folyótól a Koreai-szorosig terjedő egységes államát – a saját főségük alatt. Ezek persze egymást kizáró törekvések voltak, az ellentmondás feloldását pedig ők is egyre inkább kizárólag katonai eszközökkel látták lehetségesnek. A fegyveres országegyesítés mindkét fővárosban napirenden volt, de csak a KNDK került abba a helyzetbe, hogy lépéseket is tehessen ennek irányába.

A TESTVÉRHÁBORÚ KEZDETE

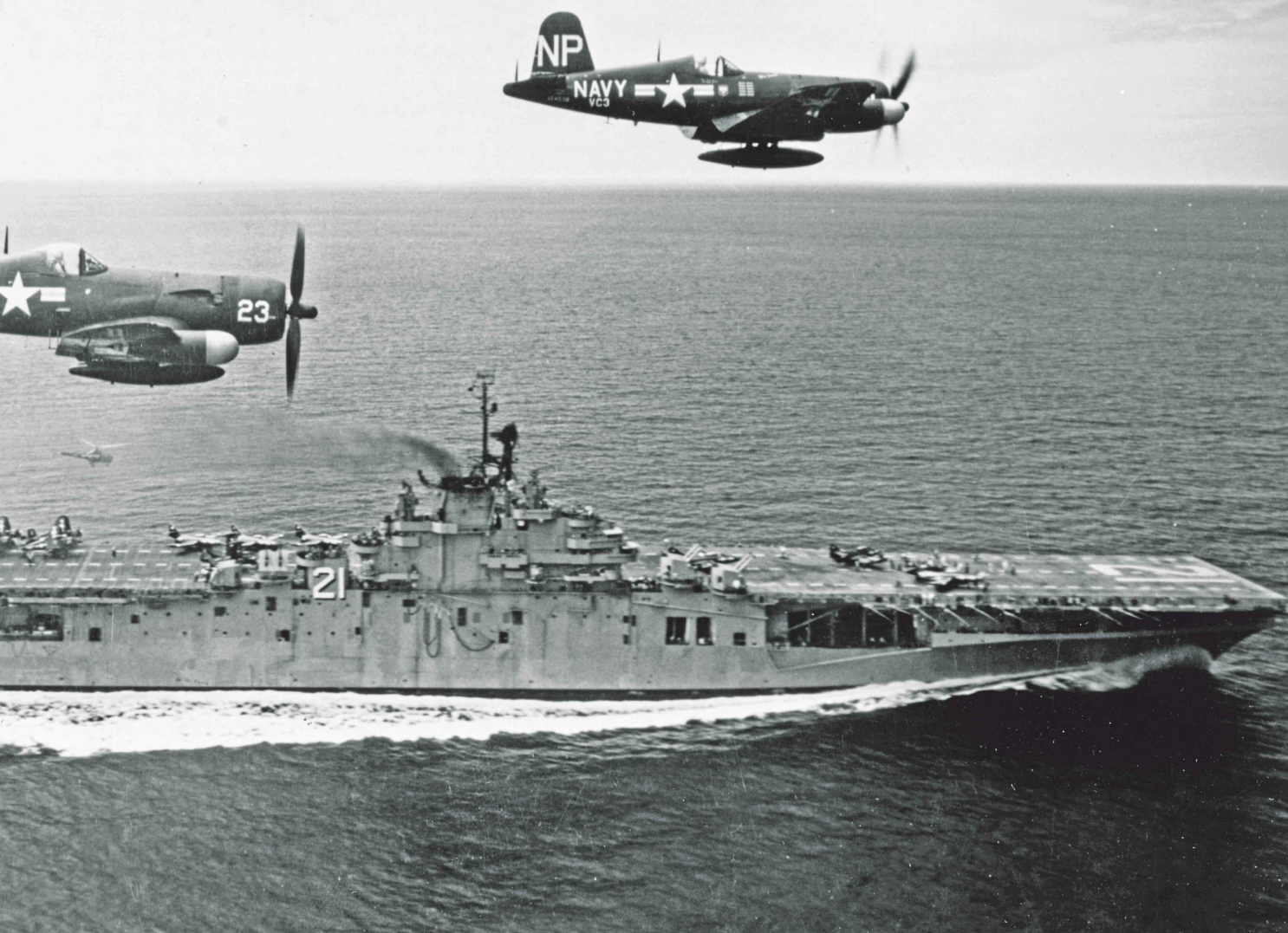
Ma már kevésbé ismert, hogy a koreai háború előestéjén Észak-Korea még lényegesen jobb gazdasági adottságokkal rendelkező állam volt, mint a déli országrész. A gyarmati időszakban kifejlesztett bányászata, nehéz- és vegyipara, valamint energetikai létesítményei komolyabb termelési kapacitásokról, szovjet haditechnikával felszerelt hadereje pedig sokkal nagyobb katonai ütőképességről tanúskodott, mint amivel a déli ország büszkélkedhetett. Északon ráadásul meg voltak győződve

róla, hogy Korea nem képezi az Egyesült Államok szenzitív stratégiai érdekövezetét, sokkal jelentéktelenebb szerepe van a washingtoniak szemében, semhogy komoly veszteségeket okoztassanak a déli elit megmentése érdekében.

Ez így önmagában véve még igaz is lehetett volna, hiszen az amerikai kormány részéről is elhangzottak akkori olyan nyilatkozatok, amelyek erre engedtek következtetni. Washington számításaiban azonban egy sokkal fontosabb tényező is szerepelt: a pacifikált Japán stabilitása. 1949-ben Kínában – a kommunisták polgárháborús győzelmének eredményeképpen – kikiáltották a népköztársaságot. Amerikai szemmel nézve a kommunizmus véstes iramban terjeszkedett Ázsiában, és ez már belpolitikai problémákat is felvetett a kormányzat számára.

Miután Kim Ir Szen elnyerte a Szovjetunió és Kína jóváhagyását a fegyve-

res országegyesítéshez, 1950. május végére-június elejére az északi alakulatok elfoglalták az offenzíva kiindulási zónáit a 38. szélességi kör északi oldalán. A mintegy 89 000 főt számláló haderő támadása 1950. június 25-én indult, a szocialista államok hivatalos tájékoztatása szerint déli katonai provokációra válaszul. Noha ez valótlán állítás volt, számos példát tudtak hozni a déli országrész vezetőinek rosszhiszeműségére. Li Szin Man déli elnök több alkalommal utalt rá, hogy akár fegyveres erővel is felszámolná a megosztottságot, ehhez azonban messze nem álltak rendelkezésére a szükséges eszközök. A háború első heteiben súlyosan megbosszulta magát az az amerikai politika, amely tudatosan igyekezett alacsony szinten tartani a déli országrész katonai kapacitásait.

Az északi támadás meglepetésként érte a déli kormányt, mely gyors visszavonulásra kényszerült. Jellemző az

északi hadműveletek lendületére, hogy 1950. szeptember elejére – alig több mint két hónap alatt – a köztársasági erők a délkeleti Puszan kikötővárosba és közvetlen környezetére szorultak be. Nem volt nehéz megjósolni, hogy külső erősítés nélkül a Koreai Köztársaság napjai meg vannak számlálva.

Az invázió másnapján Harry Spencer Truman amerikai elnök kiterjesztette a kommunista terjeszkedés feltartóztatásának doktrínáját a csendes-óceáni térségre. Még aznap megkezdődtek az amerikai légierő rajtaütései is az észak-koreai célpontokon, ezek azonban kevésnek bizonyultak ahhoz, hogy meghátrálásra kényszerítsék a támadókat. Washington számára hamar világossá vált, hogy szárazföldi beavatkozása nélkül koreai pozíciói menthetlenül elvesznek, azonban csak nemzetközi legitimáció mellett kívánt így fellépni. Június 25-én az ENSZ Biztonsági Tanácsa 82. számú határozatában

→
Amerikai repülőgép-hordozó a koreai partoknál, 1951. szeptember
→

felszólította Észak-Koreát a visszavonulásra a 38. szélességi kör északi oldalára. Két nappal később, június 27-én hozott 83. számú határozatában pedig megállapította, hogy sürgős katonai lépésekre van szükség a nemzetközi rend és béke helyreállításához. A határozatokat a BT jelen lévő tagjai közül csak Jugoszlávia nem támogatta. Moszkva nagykövete nem vett részt a szavazásokon, mivel a Szovjetunió – a Kínai Népköztársaság állandó BT-tagságát követelve – éppen bojkottálta a testület munkáját. Így szovjet vétó nem akadályozhatta meg a határozatok elfogadását.

A szovjet vétó elmaradását később gyakorta magyarázták Moszkva tapasztalatlanságával a világpolitikai játszmákban, esetleg a doktriner álláspont-

Koreai asszony és egy amerikai katona

ből fakadó fiaskóval. Ezek a vélemények túlzottan alábecsülték a szovjet külpolitikát. Sztálin számára a koreai válság kitűnő alkalmat jelentett arra, hogy letesztelje, meddig mennek el az amerikaiak kelet-ázsiai barátaik védelmében, egyúttal információkat szerezzen a szovjet és az amerikai haditechnika hatékonyságáról. Mindezt pedig úgy, hogy a Szovjetunióknak sem komoly kockázatot, sem számottevő áldozatot nem kell vállalnia. A koreai háború egyik sajátossága az volt tehát, hogy bár koreai nemzeti célok nevében indult és mindkét hidegháborús tömb

támogatón állt saját helyi szövetségei mögött, maga a koreai nép egyikük számára sem volt igazán fontos. A helyzet alakulását tágabb stratégiai relációkba illesztve értékelték, amelyekben a koreai nemzeti lét vagy túlélés kérdései a jelentéktelenebb szempontok közé tartoztak. A konfliktus majdani lezárását lehetővé tevő megoldás is híven tükrözi ezt.

AZ AMERIKAI BEAVATKOZÁS

Az ENSZ állásfoglalása lehetővé tette az USA számára, hogy névleg koalíciós keretek között szervezze meg Li Szin Man kormányának katonai megsegítését. Az ENSZ-csapatok vezetésére a má-

sodik világháborúban hírnevet szerzett Douglas MacArthur ötcillagos tábornokot, az amerikai távol-keleti erők főparancsnokát nevezték ki.

1950. szeptember 15-én ENSZ-erők szálltak partra a félsziget nyugati partvidékén fekvő Incson kikötővárosban. A hadműveletet később a koreai háború legzseniálisabb katonai manővereként tartották számon. A kockázatos, de sikeres beavatkozással lényegében a KNDK csapatainak hátába kerülve, utánpótlási vonalaikat elvágyva az addig nyert helyzetben lévő északi haderőt még korábbi előrenyomulásánál is gyorsabb visszavonulásra kényszerítették. Tizenhárom nappal később a koalíciós csapatok kiverték Szöulból az észak-koreai alakulatokat, két nap múlva elérték a 38. szélességi fokot, további 22 nap múlva pedig már Phenjan, az északi főváros is a kezükön volt. Érdekes, hogy az amerikai beavatkozás pillanatáig az északi elit szemében (és ebben nagy hasonlóságot mutattak a déliekkel) a koreai nép legádázabb ellenségének a japánok számítottak. Attól kezdve viszont az első számú külső ellenség szerepébe egyre inkább az USA került.

1950 őszenek eseményei nyomán Pekingben és Moszkvában is nyilvánvalóvá vált, hogy Kim Ir Szen súlyosan elszámította magát, és maradék erőinek összeomlása mindössze hetek kérdése. Az északi csapatok október közepére már csak a Jalu és a Tumen folyók déli előtereit tartották ellenőrzésük alatt, a kitörésre azonban meglévő erőikkel nem látszott esélyük. Ez a dolog természeténél fogva azt vetítette előre, hogy az amerikai befolyási övezet és közvetlen katonai jelenlét Kelet-Ázsia szárazföldi térségében – még ha csak viszonylag kis területen is, de – elérne a kínai és a szovjet határig. Nem volt nehéz belátni, hogy ez összeegyeztethetetlen a szocialista világ két vezető hatalmának stratégiai érdekeivel. Észak-Korea fontosságát mindkettejük szemszögéből elsősorban ütközőállam szerepe adta, e tekintetben viszont kiválthatatlannak bizonyult.

Kína a Tajvanra menekült Koumintang-kormány amerikai támogatása miatt más fronton is veszélyeztetve érezte magát az Egyesült Államok hidegháborús politikájától, ezért közvetlen katonai beavatkozásra vállalkozott a koreai ütközőzóna helyreállítása érdekében. Első hullámban, október 14. és november 1. között mintegy 180 000 fős kínai haderő települt át titokban a Jalu koreai oldalára, felkészülve az el-

lentámadásra a maradék északi erőkkel karöltve. Ezeket a veszteségek és a nyugati erősítések kiegyensúlyozására további több százezres kontingensek követték. Népi önkénteseknek nevezték el a koreai hadszíntérre szánt kínai katonai személyzet tagjait, mely a háború későbbi szakaszaiban stabilan mintegy 700 000 főből állt. Eleinte nem verték nagydobra a kínai mozgósítás tényét, novemberben azonban már az amerikai hadvezetés számára is tapasztalható volt a friss haderő megérkezése a frontvonalra, ami gyökeres változást vetített előre a háború addigi menetében. A kínai csapatokkal megerősített északi haderő kitört addigi szűk állásaiból, és gyors ütemben kezdte dél felé szorítani ellenségeit. Újabb amerikai erősítések beérkezéssel a koalíciós erőknek 1951 januárjára ugyan sikerült stabilizálniuk a frontvonalakat, március közepén pedig visszafoglalták az időközben megint ellenséges kézre került Szöült, a konfliktus azonban egyre inkább állóháborúvá merevedett.

MacArthurt igen rosszul érintette a fordulat, mely addigi térfoglalásának feladására kényszerítette a félszigeten. Bár a kommunisták előrenyomulása nem érte el újra szeptember eleji kiterjedését, hadszíntéri sikereik alapján a főparancsnok távolodni látta a győzelmet, és a koalíció részéről is változásokat szorgalmazott az addigi hadviselési módszerekben. November folyamán az amerikai hadvezetés a Mandzsúriában lévő kínai bázisok nukleáris támadását is mérlegelte. Kilenc atombomba előkészítését tartották indokoltnak e célból. MacArthur egy későbbi nyilatkozata szerint 30-50 atomfegyver bevetésével el tudta volna szigetelni Kínát Koreától, és a háború az ENSZ-csapatok győzelmével ért volna véget. E nézetek azonban figyelmen kívül hagyták a hidegháborús szembenállás stratégiai realitását.

A HÁBORÚ LEZÁRÁSA

Az 1950. február 14-én aláírt szovjet-kínai barátsági, szövetségi és segítségnyújtási szerződés kölcsönös katonai támogatást írt elő a felek számára, amennyiben bármelyiküket támadás érné Japán vagy annak egyik szövetségese (tehát az USA) részéről. Egyértelmű tömblogika húzódott meg amögött, hogy a két szocialista hatalom ütőképesebbé tette együttműködését. A Mandzsúria ellen kilátásba helyezett támadás tehát nyílt szovjet beavatko-

zást, végeredményben egy új világháborút vonhatott volna maga után. MacArthur csak a háború alakulását vette figyelembe, a Fehér Ház azonban a stratégiai összképet tartotta szem előtt. Truman, aki nem nézte jó szemmel MacArthur harsány megnyilvánulásait, nem vállalta az új világháború ki-robbantásának kockázatát. 1951. április 11-ével felmentette beosztásából a főparancsnokot, és Matthew Ridgway altábornagyot nevezte ki a helyére. A nem éppen simulékony modoráról híres, de kétségtelen kultusszal bíró MacArthur érdemeinek messzemenő elismerése mellett térhetett vissza az Egyesült Államokba.

Ridgway tábornok feladata egyre inkább a fegyvernyugvás tető alá hozása és az addigi eredmények bebiztosítása volt. Június végére a harcoló felek végre késznek mutatkoztak az erről szóló egyeztetésre. A tűzszüneti tárgyalásokat eleinte Keszongban tartották, egy ottani légitámadás miatt azonban hamarosan a délebbre fekvő, komoly katonai jelentőséggel nem bíró Panmindzson falu közelébe helyezték át a megbeszéléseket. Hosszan elnyúló folyamat vette kezdetét, amelynek során a felek egymás kifárasztására játszottak, nem kevesebb elszántsággal, mint amivel a háborút vívták. Sztálin 1953. március 5-én bekövetkezett halála azonban új helyzetet teremtett és engedélyezte hozzáállásra sarkallta a kínai-észak-koreai oldalt. Nem látták ugyanis biztosítva a diktátor utódainak hasonló erejű kiállítását az ügyük mellett. Továbbá Kína az indiai kormányon keresztül megkapta az új, Dwight Eisenhower vezette amerikai kormány fenyegetését is, hogy a tárgyalások további sikertelensége a háború részleges kiterjesztését vonhatja maga után kínai célpontok bombázásával, illetve tengeri blokáddal. Újra előkerült a nukleáris kártya is.

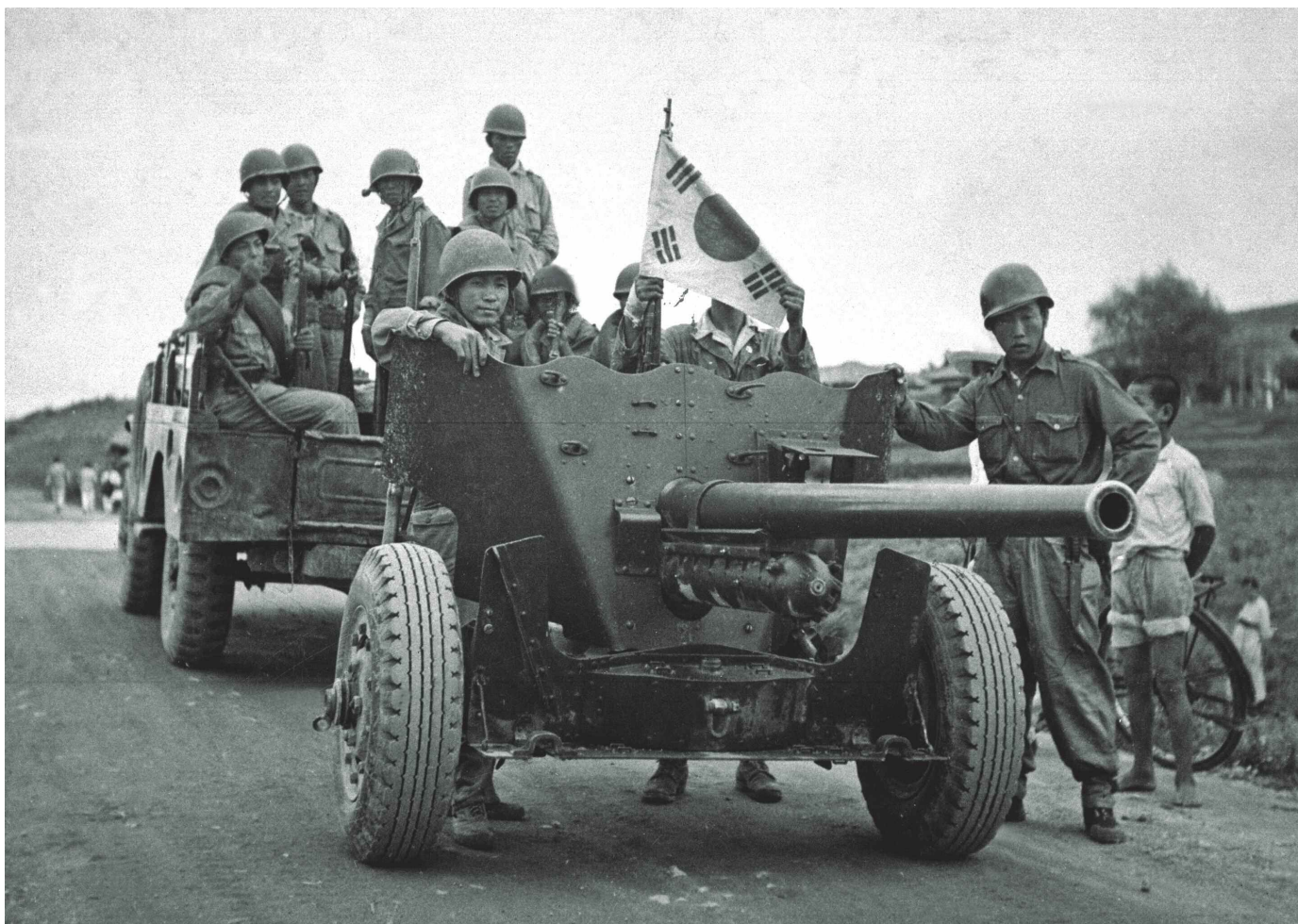
Ilyen előzmények mellett végül 1953. július 27-én Panmindzsonban szignálták a fegyverszüneti egyezményt az észak-koreai-kínai szövetség és az ENSZ-erők között. Előbbi részről Nam Ir hadsereg-tábornok (későbbi észak-koreai külügyminiszter), míg utóbbiról ifjabb William Kelly Harrison altábornagy, a nyolcadik amerikai hadsereg helyettes parancsnoka látta el kézjeggyel az okmányt. Dél-koreai illetőségű személy nem vett részt az aktuson. Li Szin Man ragaszkodott volna hozzá, hogy a háborút a félsziget egyesítéséig folytassák. Minthogy ennek már nem

volt katonai realitása 1953-ra, ahhoz járult hozzá, hogy nem gördít akadályt a folyamat elé, mivel pedig a déli csapatok ENSZ-zászló alatt harcoltak, Harrison aláírása elvileg rájuk nézve is kötelezővé tette a fegyvernyugvást.

A panmindzsoni fegyverszünet lényegében a megkötésekor fennálló területi állapotokat rögzítette a két Korea között. Az új „határvonal” már nem a 38. szélességi kör lett, bár annak közelében húzódott, egy ponton át lépve azt. A korábbi állapotokhoz képest a félsziget nyugati részén Észak nyert némi területet (ennek legértékesebb része a 38. szélességi körtől délre fekvő Keszong városának bekebelezése volt), míg keleten a Kangju- és a Thebek-hegységekben Dél könyvelhetett el gyarapodást. A két országot elválasztó fegyverszüneti vonal északi és déli oldalán egyaránt 2-2 kilométeres sávban demilitarizált övezetet hoztak létre, melybe semmilyen nehézfegyverzet nem vihető be. A háborús felek (Kína, a két Korea és az USA) képviselőiből felállt a Fegyverszüneti Katonai Bizottság, valamint a Semleges Nemzetek Megfigyelő Bizottsága (Csehszlovákia, Lengyelország, Svédország és Svájc tagságával) a tűzszüneti egyezményben foglaltak betartásának ellenőrzésére. Noha kevesebb állam részvételével, de mindkét testület mindmáig létezik.

A KONFLIKTUS KÖVETKEZMÉNYEI

Bár a koreai háború területileg és a felhasznált eszközök tekintetében egyaránt megmaradt korlátozott konfliktusnak, világpolitikai hatásai nem voltak lebecsülendők. Dean Acheson amerikai külügyminiszter 1950 szeptemberében közölte francia és brit szövetségeseivel: országa szükségét érzi annak, hogy a Német Szövetségi Köztársaság erőforrásait bevonják Nyugat-Európa védelmi rendszerébe, így 10 német hadosztály felállításával megkezdődött a német fegyveres erők újjáélesztése. A háború tapasztalatai nyomán az Egyesült Államok fegyverkezése is felgyorsult. A koreai háborúban első és eddig utolsó alkalommal kerültek egymással közvetlen harcrintkezésbe a Kínai Népköztársaság és az Egyesült Államok fegyveres erői. Bizonyossá vált, hogy Kína nem tekinthető olyan szatellit államnak, mint például Csehszlovákia: az ázsiai ország képes saját érdekeit védő nagyhatalomként

Brit mintára gyártott 57 mm M1 páncéltörő ágyú, Korea, 1950

fellépni, ami döntő mértékben befolyásolhatja a helyi konfliktusok alakulását.

A koreai háború volt az első fegyveres konfliktus, amelyben az ENSZ szerepet vállalt. Csaknem egymillió főt számlált az ENSZ-haderő, amelynek több mint felét (kb. 600 000 főt) helyi koreai katonák alkották, több mint egyharmadát (326 000 főt) pedig amerikaiak. A többi tizenöt részt vevő ország néhány tucat főtől tizennégyezer főig terjedő kontingenssel járult hozzá a koalíciós erőfeszítésekhez. Hozzájárulásukat többnyire az Egyesült Államokhoz fűződő viszonyuk határozta meg. Nem nehéz azonban belátni, hogy az amerikaiak és a koreaiak voltak a küzdelem terheinek tényleges viselői.

A koreai háborút a nyugati szakirodalom rendre a hidegháborús szembenállás logikájába illesztve, helyettesítő háborúként értékeli, az Egyesült Államok, a Szovjetunió, esetleg a Kínai Népköztársaság stratégiai érdekeinek érvényesülését vagy csorbulását emelve

megítélésének legfőbb szempontjává. Jóval kevesebb figyelmet kap a háború valódi főszereplője és elszenvedője: a koreai nép. Mái sok a bizonytalanság a hároméves konfliktus áldozatainak pontos számát illetően, de visszafogott becslések is 2,5 millió koreai haláláról szólnak. Az 1950-es 30 milliós össznépességet figyelembe véve ez azt jelenti, hogy kb. minden 12. koreai áldozatul esett a háborúnak. Napjainkban azonban már 4 millió halálos áldozatról is lehet halalni. E szomorú statisztikát további, csaknem 2 millió sebesült egészíti ki.

A kínai erőknek mintegy 600 ezer halottat és 700 ezer sebesültet, míg az amerikaiaknak 36,5 ezer halottat és több mint 100 ezer sebesültet kellett elkönyvelniük. Ehhez járult hozzá az amerikaiak mintegy 30 milliárd dollárra rúgó háborús költsége. A veszteséglistára került személyek közül rengeteg volt az eltűnt, akik sorsát nem sikerült pontosan tisztázni. Az elhunytak maradványainak felkutatása és ronkoniaiknak történő visszaszolgáltatása annyira megoldatlan volt, hogy még hatvanöt évvel később, 2018. június 12-én, az első USA-Észak-Korea-csúcstalálkozón is felmerült ennek rendezése.

Mindkét Korea gazdasága romokban hevert a hároméves konfliktus eredményeképpen, alig akadt olyan kiterjedtebb terület a félszigeten, amelyen legalább egyszer ne söpörtek volna végig a hadműveletek. Szül városát – mely persze akkor még nyomokban sem emlékeztetett a mai metropolisra – négyszer is ostrom alá vették. Dél-Koreában a háború anyagi veszteségei egyenértékűek voltak az ország 1953. évi nemzeti össztermékének 86%-ával. A bányaipari létesítmények 51%-a, a vasútvonalak 46,9%-a, míg az energiatermelő létesítmények csaknem 80%-a pusztult el. Megsemmisült emellett mintegy 600 000 lakóépület is. Észak-Korea gazdasági veszteségeinek értékét sokkal magasabbra, az 1953. évi nemzeti össztermék mintegy négyszeresére becsülik, miközben a háború előtt Észak gazdasági termelése még több mint kétszer akkora volt, mint Délé. Végeredményben mintegy 8700 gyáregység és szintén 600 000 lakóépület pusztult el itt. Az újjáépítés kizárólag hazai forrásokból szinte kilátástalannak tűnt, így mindkét Korea jelentős külső segítséget kapott szövetségeseitől.

A KOREAI MEGOSZTOTSÁG

Napjainkban sem Észak-, sem Dél-Korea szemszögéből nézve nem képezi vita tárgyát, hogy a koreai háború a japán gyarmati uralom három és fél évtizede után a legsúlyosabb jelenkori nemzeti tragédia volt, mely mély sebet ejtett a félsziget északra, illetve délre szorult lakossági csoportjain, megalapozva közöttük a gyanakvást és a szembenállást. Történt mindez annak ellenére, hogy mindkét államban a hivatalos kormányzati álláspont, de a közvélemény is megkérdőjelezhetetlenek tartja, hogy a koreaiak valójában egy nemzetet alkotnak. A megosztottság így – noha a félsziget több évezredes (koreai álláspont szerint 5000 éves) történelmében egyáltalán nem példa nélküli – szükségképpen ideiglenes állapot.

Phenjan interpretációja szerint az Egyesült Államok imperialista agressziója akadályozta meg a koreai nemzet egyesülését. A megosztottság kizárólag amerikai érdekektől vezérelve jött létre, a déli kormányok valójában Washington bábjai. Észak-Korea valódi ellensége pedig a háború során az amerikai fél volt, és az azóta eltelt évtizedek során mindvégig az is maradt. Ha

figyelembe vesszük a konfliktus dinamikáját és az amerikai beavatkozás sorsdöntő következményeit, nem mondhatnánk, hogy az USA-t fő ellenségnek tekintő vélemény teljesen irracionális lenne. Az már más – bár nem kevésbé fontos – kérdés, hogy nemcsak Dél-Korea köszönheti létét egy idegen nagyhatalomnak, hanem Észak is. A Kínai Népköztársaság „önkénteseinek” beavatkozása nélkül Kim Ir Szen országának megsemmisülésével fizetett volna katonai elbizakodottságáért.

A panmindzsoni tűzszünetet azóta sem követte tényleges békeegyezmény, a szerződéses békemegállapodás ugyanis elkerülhetetlenné tette volna, hogy a két koreai állam kölcsönösen elismerje egymást. A nagyhatalmak érdekeltsége is hiányzott. Az Egyesült Államok feltartóztatási politikája nem tett lehetővé semmilyen engedményt Phenjannal szemben, szükségessé tette viszont a Koreai Köztársaság katonai és gazdasági életképességének biztosítását. Washington a legmagasabb védelmi garanciákat is vállalta Szöul érdekében, gazdasági támogatása pedig hozzájárult, hogy Dél-Korea látványos fejlődést produkálva az 1970-es évek közepétől messze maga mögött hagyja

az északi testvérországot. Napjainkra Dél-Korea GDP-je már több mint harmincszor akkora, mint Északé.

A hidegháború végével a Koreai-félsziget megosztottsága nem szűnt meg, a koreaiak nem léphettek az egyesülő Németország útjára. Ehhez nagyban hozzájárult, hogy az északi rezsim lényegesen stabilabbnak bizonyult, mint amire korábban számítani lehetett. Noha a kilencvenes évek folyamán Észak-Korea a térség legszegényebb államává süllyedt, sikeres nukleáris fegyverkezésével egyrészt biztosította a rezsim külső fenyegetésekkel szembeni védelmét, másrészt tudatosította a nemzetközi közösségben, hogy a Koreai-félsziget megoldatlan biztonsági helyzete komoly kockázatok forrása. Sikeres taktikájának köszönhetően Észak-Korea 2019 elejére minden korábbinál közelebb került ahhoz, hogy megköttesse a koreai háborút lezáró békeszerződést – s egyúttal megszerezze a várt elismerést és biztonsági garanciákat az Egyesült Államoktól. ♦

A 9. gyalogezred katonái harcokcsitámadás során, 1950

